

Sygn. akt V ACa 288/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Barbara Kurzeja (spr.)
Sędziowie :	SA Zofia Kołaczyk SA Tomasz Pidzik
Protokolant :	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

przeciwko (...) Spółki Akcyjnej w B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 17 lutego 2014 r., sygn. akt XIII GC 290/13

oddala apelację i zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt **V ACa 288/14**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 139.555,56 zł oraz kwotę 10.595 tytułem zwrotu kosztów procesu ustalając, co następuje.

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. dnia 2 kwietnia 2012 roku zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę sprzedaży nr (...), na mocy której powódka sprzedała kupującemu - (...) Sp. z o.o. urządzenia i materiały w szczególności urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne z przeznaczeniem na obiekt Biurowca (...) B. (umowa wraz z załącznikami k. 26-37). Tytułem zakupu tych urządzeń kupujący zobowiązał się do zapłaty kwoty 1.151.522,00 zł netto (§ 2 ust 1 umowy). Sprzedający miał wystawiać faktury za każdy etap dostawy zgodnie z harmonogramem i z terminem płatności 60 dni

od daty wystawienia faktury. Zabezpieczeniem płatności miała być trójstronna umowa przekazu zawarta między sprzedającym kupującym i Konsorcjum w składzie (...) S.A. i (...) S.A. (§ 2 ust. 3 umowy).

Na podstawie umowy nr (...) zawartej w dniu 27 grudnia 2011 roku Konsorcjum Wykonawcze w składzie (...) Sp. z o.o. i C. K. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) C. K. zobowiązało się wobec Konsorcjum firm (...) S.A. i (...) S.A. do wykonania zadania inwestycyjnego „Budowa budynku biurowego – siedziby (...) S.A. w B.”, a zamawiający zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia ryczałtowego w wysokości 4.300.000 zł netto. Strony postanowiły, iż w imieniu wykonawcy faktury VAT będzie wystawiał Lider Konsorcjum Wykonawczego, to jest (...) C. K., a odpowiedzialność członków Konsorcjum Wykonawczego jest solidarna. Ponadto dokonanie zapłaty na rzecz Lidera Konsorcjum Wykonawczego jest równoznaczne z dokonaniem zapłaty na rzecz całego Konsorcjum Wykonawczego (§ 7 ust 1 umowy). Wykonawca będzie każdorazowo wystawiał dwie faktury VAT, osobno na każdego Członka Konsorcjum Zlecającego, tj. jedną fakturę na 75 % wartości odebranych robót na (...) S.A. oraz drugą fakturę na 25 % wartości odebranych robót na (...) S.A. (§ 7 ust 5 umowy). Do faktur częściowych oraz do faktury końcowej należało dołączać zestawienie przeprowadzonych przez podwykonawców robót oraz wynagrodzeń wypłaconych i pozostających jeszcze do zapłaty podwykonawcom (§7 ust. 9 umowy).

Uprzednio, dnia 17 maja 2011 roku, (...) S.A. (Lider) i (...) S.A. (...) zawarły umowę konsorcjum celem przygotowania wspólnej oferty na wykonanie zadania „Budowa budynku biurowego

- siedziby (...) S. A. w B.". Strony umowy ustaliły, że udział w pracach przy realizacji zadania, odpowiedzialność, ryzyko i partycypacja w kosztach, przychodach i finansowaniu zadania są dzielone w ramach konsorcjum w stosunku Lider Konsorcjum 75% - zakresu, Partner – 25 % zakresu (§ 3 pkt 3.1 umowy). Ponadto strony odpowiadają za wszelkie roszczenia wniesione wobec konsorcjum lub jednego z partnerów konsorcjum wg zasady opisanej w pkt 3.1., z wyjątkiem wadium

(§ 8 pkt 8.1). W imieniu Konsorcjum faktury VAT dla zamawiającego miał wystawiać Lider Konsorcjum, z dyspozycją zapłaty 75 % należności określonej w fakturze na rachunek bankowy Lidera i 25 % na rachunek bankowy Partnera (§ 7 pkt 1. Umowy w brzmieniu wynikającym z Aneksu do Umowy Konsorcjum).

Pomiędzy Konsorcjum w składzie (...) Sp. z o.o. i C. K. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) C. K. (zwane Konsorcjum Wykonawczym), powódka oraz konsorcjum w składzie: (...) S.A. i (...) S.A. (zwane Konsorcjum) doszło do zawarcia umowy z dnia 10 kwietnia 2012 roku o przekazanie zapłaty.

W § 1 ust. 1 tej umowy (stosunek waluty) powódka i (...) Sp. z o.o. oświadczyli, że są związani umową sprzedaży z dnia 2 kwietnia 2012 roku, na podstawie której powódka będzie sprzedawała kupującemu urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne w celu wykorzystania ich przez kupującego wyłącznie na inwestycji „Budowa budynku biurowego - siedziby (...) S. A. w B.". Kopia powyższej umowy sprzedaży stanowiła załącznik do umowy o przekazanie zapłaty. Ponadto w § 1 ust. 2 kupujący oświadczył, że z tytułu sprzedaży urządzeń nią objętych będzie dłużnikiem powódki, zobowiązany do zapłaty ceny, zgodnie z fakturami wystawianymi przez powoda.

W § 2 ust. 1 umowy (stosunek pokrycia) Konsorcjum (...) zgodnie oświadczyły, że w dniu 27.12.2011 r. zawarły umowę nr (...),

na podstawie której Konsorcjum (...) wykonuje roboty budowlane w ramach zadania inwestycyjnego „Budowa budynku biurowego – siedziby (...) (...)

i (...) S.A. w B.” prowadzonego przez Konsorcjum jako generalnego wykonawcę. Zgodnie z jej ust. 2, w celu wykonania zobowiązań wynikających

z umowy określonej w ust. 1, kupujący miał wykorzystywać urządzenia kupowane

od powódki na podstawie opisanej wyżej umowy sprzedaży z dnia 02.04.2012 r. W myśl § 2 ust. 3 umowy, z tytułu wykonania przez Konsorcjum Wykonawcze robót stanowiących przedmiot umowy, o której mowa w ust. 1, Konsorcjum będzie dłużnikiem Konsorcjum Wykonawczego zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia, zgodnie z fakturami wystawionymi przez Konsorcjum Wykonawcze na zasadach określonych w umowie

nr (...). Za dostawy urządzeń od powódki Konsorcjum Wykonawcze miało wystawiać faktury do Konsorcjum do 25 dnia miesiąca, w którym nastąpiła dostawa, z 30 dniowym terminem płatności od daty dostarczenia faktury.

W § 3 powyższej umowy Konsorcjum Wykonawcze upoważniło i zobowiązało Konsorcjum do zapłaty bezpośrednio na rachunek bankowy powódki należności wynikających z faktur wystawionych Konsorcjum przez Konsorcjum Wykonawcze, o których mowa w § 2 ust. 3, aż do zapłaty należności wynikających z faktur powódki wymienionych w § 1 ust. 2, jednakże maksymalnie do kwoty 1.151.552 zł plus podatek VAT (ust. 1) oraz upoważniło powódkę do przyjęcia zapłaty dokonanej przez Konsorcjum zgodnie z powyższym zapisem i zaliczenia jej na poczet stosunku waluty (ust. 2).

Zgodnie z § 4 w/w umowy przekazu, Konsorcjum oświadczyło, że wykona upoważnienie z § 3 ust. 1 maksymalnie do kwoty 1.151.552 zł. + VAT zastrzegając, że na skutek wpływu na rachunek bankowy powódki przelanych tam przez Konsorcjum środków pieniężnych następować będzie umorzenie długu wynikającego ze stosunku pokrycia w stosunku do Konsorcjum Wykonawczego w wysokości równej kwocie środków przelanych wskutek wykonania tego upoważnienia, oraz z tym, że przyjęcie przekazu następuje jedynie do wartości kwoty głównej faktur wymienionych w § 2 ust. 3 i maksymalnie do kwoty 1.151.552 zł + VAT, z wyłączeniem jakichkolwiek odsetek ustawowych czy umownych. Postanowiono także, iż Konsorcjum przysługiwać będą wobec powódki również zarzuty wynikające z rękojmi oraz gwarancji z tytułu sprzedanego towaru, o którym mowa w § 1.

W § 4 ust. 2 powódka wyraziła zgodę na wykonanie upoważnienia wymienionego w § 3 ust. 1 zastrzegając, że umorzenie długu ze stosunku waluty, w wysokości wynikającej z faktur wymienionych w § 1 ust. 2, nastąpi w kwocie środków, która wpłynie na rachunek bankowy powódki wskutek przelewu dokonanego przez Konsorcjum.

Zgodnie z § 5 ust. 1 w/w umowy, podstawą do wykonania przez Konsorcjum płatności na rzecz powódki określonych w § 3 ust. 1, miały być faktury wystawiane przez Konsorcjum Wykonawcze na Konsorcjum oraz kopie faktur wystawionych przez powódkę na (...)

Sp. z o.o. Konsorcjum zobowiązało się także do informowania na bieżąco Konsorcjum Wykonawczego na piśmie o wielkości środków przekazanych na rachunek powódki (§ 5 ust 2 umowy). Postanowiono także, iż w przypadku pełnego spłacenia długów (maksymalnie do kwoty 1.151.552 zł + VAT) obciążających (...) Sp. z o.o. na podstawie stosunku waluty wygasa upoważnienie, o którym mowa w § 3 pkt 1 (§ 5 ust. 4 umowy). Ponadto Konsorcjum Wykonawcze zobowiązało się do nieodwoływania przekazu, o którym mówi przedmiotowa umowa do czasu spłacenia zobowiązań wynikających ze stosunku waluty (§ 5 pkt 5 umowy).

Powyższa umowa podpisana przez przedstawicieli powódki, (...) Sp. z o.o., (...) S.A. oraz przez C. K. została przedstawiona do podpisu pozwanej z zagrożeniem, iż niepodpisanie umowy spowoduje niedostarczenie przez powódkę sprzętu na budowę. Po negocjacjach prowadzonych pomiędzy pracownikiem (...) S.A. - panem M. S. i działającym z ramienia pozwanej panem A. S., pozwana podpisała przedmiotową umowę (zeznania świadka J. M. protokół elektroniczny zapis k. 281).

Pozwana podpisała umowę przekazu przed przystąpieniem przez powódkę do dostawy urządzeń objętych umową sprzedaży z dnia 2 kwietnia 2014 roku, albowiem powódka uzależniła rozpoczęcie dostaw od podpisania przedmiotowej umowy.

W wykonaniu umowy sprzedaży (...) Sp. z o.o. wystosowała do powódki potwierdzenia zamówienia z 30 marca 2012 roku, 23 kwietnia 2012 roku oraz 27 kwietnia 2012 roku.

Na poczet ceny kupujący (...) Sp. z o.o. wpłacił powódce zaliczkę w kwocie 140.558 zł.

Powódka wystawiła na rzecz (...) Sp. z o.o. kolejne faktury, łącznie na kwotę 1.265.020,80zł brutto, wskazana w fakturach do zapłaty, po rozliczeniu zaliczki w kwocie 140.558 zł, uiszczonej przez (...) Sp. z o.o. Towary wyszczególnione na powyższych fakturach zostały wydane kupującemu w okresie od 18 kwietnia 2012 roku do czerwca 2012 roku. Faktury zostały doręczone (...) Sp. z o.o., a następnie, na prośbę M. S., drogą elektroniczną wysłane do (...) S.A. Pozwana nie zwracała się do powódki o przesłanie jej przedmiotowych faktur, ani nie otrzymała ich od (...) S.A. Umowa nr (...) z dnia 27 grudnia 2011 roku nie została w całości wykonana z uwagi na upadłość (...) S.A. i zamawiający z dniem 4 października 2012 roku odstąpił od umowy.

Instalacje wentylacji i klimatyzacji zostały wykonane zgodnie z projektem i odebrane przez inwestora (...) S.A. oraz nowego wykonawcę (...).

Powódka otrzymała zapłatę od (...) S.A. kwoty 318.893,12 zł tytułem faktur (...) S.A., w wykonaniu dyspozycji płatniczej otrzymanej od (...) S.A. Natomiast pozwana zapłaciła na rzecz powódki kwoty 51.500 zł, 55.002,96 zł oraz 70.196,98 zł.

Lider Konsorcjum Wykonawczego C. K. wystawiła faktury tytułem wykonanych prac na rzecz (...) S.A. - w części odpowiadającej $\frac{3}{4}$ wartości tych prac natomiast na rzecz pozwanej (...) S.A. w części odpowiadającej $\frac{1}{4}$ wartości prac – to jest

o łącznej wartości 1.154.826,51 zł. Faktury te obejmowały dostawę i montaż urządzeń dostarczonych uprzednio przez powódkę. I tak do faktury VAT nr (...) na kwotę brutto 310.628,58 zł zostało dołączone oświadczenie, iż powódce przysługuje wynagrodzenie w kwocie 51.500 zł, które winno zostać jej przekazane zgodnie z umową przekazu. Na fakturze VAT nr (...) na kwotę brutto 170.996,51 zł zanotowano,

iż pozwana zapłaciła na rzecz powódki kwotę 55.002,96 zł, wskazaną przez (...) C. K. w protokole odbioru, a na fakturze VAT nr (...) na kwotę brutto 95.826,66 zł odnotowano zapłatę na rzecz powódki kwoty 70.196,98 zł. Pozwana nie otrzymała od Konsorcjum (...) C. K. i (...) Sp. z o.o. żadnych dalszych dyspozycji co do uiszczania należności na rzecz powódki.

(...)C. K. wystawiła na rzecz pozwanej faktury na kwotę 1.154.826,51 zł brutto, z czego 176.699,94 zł zostało zapłacone na rzecz powódki,

a 853.339,37 zł bezpośrednio wystawcy faktur. Dodatkowo pozwana zatrzymała kwotę 9.304,55 zł tytułem kompensaty oraz kwotę 115.482,65 zł tytułem kaucji.

Pismem z dnia 27 września 2012 roku powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 839.829,91 zł z tytułu umowy przekazu zawartej w dniu 10 kwietnia 2012 roku, a dotyczącej płatności za dostawę urządzeń na budowę biurowca – siedziby (...) S.A. w B., zgodnie z załączonym zestawieniem faktur firmy (...) Sp. z o.o. Pismo to pozwana otrzymała 1 października 2012 roku. Kolejne wezwania powódka wystosowała do pozwanej dnia 11 października 2012 roku oraz 9 listopada 2012 roku.

W odpowiedzi, pozwana uznała wezwania zapłaty za bezzasadne powołując się na wystąpienie do (...) C. K. o wystawienie oświadczenia

o wysokości środków, jakie winny zostać przekazane powódce, a wobec braku otrzymania dyspozycji od tego podmiotu, pozwana wstrzymała płatności na rzecz powódki. Ponadto pozwana podniosła, iż z należności przysługujących powódce zamierza potrącić kwotę tytułem brakującej części kaucji, która miała zostać wniesiona przez (...) C. K..

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione.

W jego ocenie, powódka wywiązała się ze swoich zobowiązań wynikających z umowy zawartej z (...) Sp. z o.o., w szczególności dostarczyła wszystkie urządzenia wyszczególnione w załączonych do pozwu fakturach VAT oraz że nie otrzymała zapłaty należności objętych fakturami VAT (...) w dochodzonej pozwem wysokości 139.555,56 zł. Wskazał, że powódka dochodziła od pozwanej zapłaty kwoty 139.555,56 zł na podstawie zawartej między stronami

umowy przekazu, zaś zgodnie z art. 921¹ k.c., kto przekazuje drugiemu (odbiorcy przekazu) świadczenie osoby trzeciej (przekazanego), upoważnia tym samym odbiorcę przekazu do przyjęcia, a przekazanego do spełnienia świadczenia na rachunek przekazującego. Treść przekazu zawiera więc podwójne upoważnienie. Pierwsze wyraża się w tym, że przekazujący upoważnia przekazanego do spełnienia świadczenia na rzecz odbiorcy przekazu. Drugim jest upoważnienie udzielane przez przekazującego odbiorcy przekazu do przyjęcia świadczenia od przekazanego na rachunek przekazującego.

W rozpoznawanej sprawie umowa przekazu została zawarta pomiędzy konsorcjum w składzie: (...) Sp. z o.o. i (...) C. K. (Konsorcjum Wykonawcze) – jako przekazującym, a powódką - jako odbiorcą przekazu oraz Konsorcjum w składzie (...) S.A. i (...) S.A. – jako przekazanym. Na podstawie tej umowy Konsorcjum Wykonawcze upoważniło i zobowiązało Konsorcjum do zapłaty bezpośrednio na rachunek bankowy powódki należności z faktur wystawionych przez Konsorcjum przez Konsorcjum Wykonawcze, aż do zapłaty należności wynikających z faktur powódki, maksymalnie do kwoty 1.151.552 zł oraz upoważniło powódkę do przyjęcia zapłaty dokonanej przez Konsorcjum i zaliczenia jej na poczet stosunku waluty. (...) S.A. i (...) S.A. przyjęło przekaz do wartości kwoty głównej faktur i maksymalnie do kwoty 1.151.552 zł. + VAT.

Stosownie, do art. 921² § 1 k.c., jeżeli przekazany oświadczył odbiorcy przekazu, że przekaz przyjmuje, obowiązany jest względem odbiorcy do spełnienia świadczenia określonego w przekazie. Sam przekaz nie stwarza bowiem bezpośredniego stosunku zobowiązaniowego między przekazanym a odbiorcą przekazu. Na podstawie przekazu jego odbiorca nie może więc dochodzić świadczenia od przekazanego. Bezpośredni stosunek zobowiązaniowy między przekazanym a odbiorcą przekazu (tzw. stosunek zapłaty) powstaje dopiero wówczas, gdy przekazany wyrazi wobec niego zgodę (tzw. akcept) na wykonanie przekazu. Przyjęcie przekazu stanowi zatem odrębną od przekazu jednostronną czynność prawną zobowiązującą przekazanego, której treścią jest zobowiązanie się przekazanego wobec odbiorcy przekazu do spełnienia przekazanego świadczenia. Temu obowiązkowi przekazanego odpowiada stosowne roszczenie odbiorcy przekazu. W wyniku zastosowania przekazu jedno świadczenie (przekazanego na rzecz odbiorcy przekazu) zastępuje dwa świadczenia (przekazującego na rzecz odbiorcy przekazu oraz przekazanego na rzecz przekazującego). Do przekazu w dług dochodzi, gdy przekazany jest dłużnikiem przekazującego (w stosunku pokrycia). Mimo przekazu i akceptu nadal istnieje samodzielny stosunek zobowiązaniowy w stosunku waluty. Zobowiązanie wynikające z tego stosunku wygasa dopiero na skutek spełnienia świadczenia (wykonania przekazu).

Do tej chwili zobowiązani wobec odbiorcy przekazu są zarówno przekazujący - ze stosunku waluty, jak i przekazany - z akceptu rodzącego stosunek zapłaty. Co więcej, przyjęcie przekazu przez przekazanego wobec odbiorcy przekazu stwarza między nimi zobowiązanie abstrakcyjne, albowiem w świetle art. 921² § 1 k.c. zobowiązanie to jest niezależne od stosunków waluty i pokrycia.

Mając na uwadze powyższe rozważania na uwadze Sąd Okręgowy zważył, że ponieważ konsorcjum, którego partnerem jest pozwana, jako przekazany, przyjęło przekaz, to członkowie konsorcjum są zobowiązani do spełnienia świadczenia na rzecz powódki, w wysokości wynikającej z umowy przekazu. Natomiast z postanowień umowy wynika, iż wysokość świadczenia konsorcjum odpowiada wartości wszystkich faktur wystawionych przez powódkę na rzecz (...) Sp. z o.o., nie więcej niż 1.151.552 zł. + VAT.

Jednocześnie Sąd Okręgowy miał na uwadze fakt, iż w umowie konsorcjum zawartej pomiędzy pozwaną z (...) S.A. strony określiły proporcje, w jakich każda ze stron ponosi odpowiedzialność za zaciągnięte wspólnie zobowiązania i odpowiedzialność pozwanej wynosi 25 %. Zatem pozwana zobowiązana jest do zapłaty 25 % wartości faktur wystawionych przez powódkę na rzecz (...) Sp. z o.o., jednakże w wysokości nie większej niż 287.888 zł + VAT (1/4 z 1.151.552 zł), brutto 354.102,24 zł.

Dochodzona w niniejszym postępowaniu przez powódkę kwota 139.555,56 zł nie przekracza powyższego limitu, albowiem dotychczas pozwana uiściła na rzecz powódki kwoty 51.500 zł, 55.002,96 zł i 70.196,98 zł, co daje razem 176.699,94 zł (354.102,24 zł

- 176.699,94 zł = 177.402,30 zł) i stanowi pozostałą do zapłaty kwotę należności obciążającą pozwaną, odpowiedzialną za ¼ wysokości faktur wystawionych przez powódkę na łączną 1.265.020,80 zł, czyli za kwotę 316.255,20 zł, z której dotychczas zapłaciła 176.699,94 zł (316.255,20 zł - 176.699,94 zł = 139.555,56 zł).

Odnosząc się do podnoszonych przez pozwaną zarzutów, w szczególności co do wywiązania się przez pozwaną z całości zobowiązań wobec przekazującego ((...) Sp. z o.o. i (...)C. K.) Sąd Okręgowy podkreślił, iż zgodnie z art. 921⁽⁴⁾ § 1 k.c., jeżeli przekazany jest dłużnikiem przekazującego co do przekazanego świadczenia, jest

on obowiązany względem niego do zadośćuczynienia przekazowi. Przyjęcie przekazu przez przekazanego, będącego dłużnikiem przekazującego co do przekazanego świadczenia, wywiera wpływ na treść zobowiązania przekazanego istniejącego w stosunku pokrycia

i zmienia zasady jego wykonania. Świadczenie należne przekazującemu przekazany

ma bowiem obowiązek (a nie tylko upoważnienie) spełnić do rąk odbiorcy przekazu. Przekazany wykona zatem prawidłowo swe zobowiązanie ze stosunku pokrycia tylko wtedy, gdy należne przekazującemu świadczenie spełni do rąk odbiorcy przekazu. Jeżeli zaś pomimo przyjęcia przekazu przekazany nie zastosuje się do jego treści i spełni świadczenie do rąk przekazującego (a nie odbiorcy przekazu), wówczas będzie to stanowiło nienależyte wykonanie.

Ponadto w myśl art. 921⁽²⁾ § 2 k.c., w wypadku przyjęcia przekazu, przekazany może powoływać się tylko na zarzuty wynikające z treści przekazu oraz na zarzuty, które przysługują mu osobiście względem odbiorcy. Abstrakcyjny charakter czynności prawnej przekazu wyraża się więc w ograniczeniu zarzutów, jakie przekazany może przeciwstawić roszczeniu odbiorcy przekazu. Przekazany nie może więc powołać się na zarzuty, jakie wynikają ze stosunku prawnego istniejącego między nim a przekazującym (ze stosunku pokrycia), a także na zarzuty ze stosunku waluty, a więc między przekazującym a odbiorcą przekazu. Tymczasem w okolicznościach niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości,

iż podniesiony przez pozwaną zarzut dotyczy spełnienia zobowiązania wynikającego

ze stosunku pokrycia, a zatem nie może być zostać uznany za skuteczny. Na uwagę zasługuje bowiem fakt, iż w zawartej umowie przekazu nie postanowiono, iż zapłata całości należności przysługujących przekazującemu względem przekazanego wpływa na istnienie zobowiązania przekazanego wobec odbiorcy przekazu. Należy zgodzić się z pozwaną, iż mogła ona samodzielnie decydować o wysokości kwot płaconych bezpośrednio przekazującemu, jednakże winna zawsze mieć na uwadze fakt, iż przyjmując przekaz zobowiązała się jednocześnie do zapłaty na rzecz odbiorcy kwoty do 1.151.552 zł netto, a zatem uiszczając część tej kwoty przekazującemu podejmuje ryzyko związane z nienależytym wykonaniem swojego zobowiązania względem przekazującego, przy jednoczesnym dalszym obowiązku świadczenia na rzecz odbiorcy przekazu.

W ocenie tego Sądu, bezskutecznym było także powoływanie się przez pozwaną na fakt zatrzymania części wynagrodzenia tytułem kaucji, która wynikała z umowy łączącej pozwaną z Konsorcjum Wykonawczym, co miało stanowić podstawę odmowy uiszczenia należności

na rzecz powódki. Umowa o udzielenie przekazu nie zawierała bowiem żadnych dodatkowych ograniczeń co do wysokości kwoty, do zapłaty której zobowiązana jest pozwana. Ponadto postanowienia umowy będącej podstawą stosunku pokrycia nie wiążą powódki, a pozwana stosownie do art. 921² § 2 k.c. nie może podnosić przeciwko odbiorcy przekazu zarzutów ze stosunku pokrycia.

Sąd Okręgowy nie podzielił także stanowiska pozwanej, iż była ona zobowiązana do zapłaty na rzecz powódki jedynie na podstawie wydanej przez (...) C. K. dyspozycji w tym przedmiocie. Pogląd taki nie znajduje bowiem żadnego oparcia w postanowieniach łączącej strony umowy, natomiast sam fakt, iż takie dyspozycje miały miejsce nie może stanowić podstawy do uznania, iż były one niezbędne do dokonania płatności na rzecz powódki. Co więcej, zastrzeżenie takich dodatkowych wymogów, warunkujących zapłatę na rzecz odbiorcy, osłabia abstrakcyjny charakter przekazu, który w realiach niniejszej sprawy miał stanowić zabezpieczenie roszczeń odbiorcy, a zatem dla ich skuteczności koniecznym byłoby zamieszczenie ich w zawartej przez strony umowie przekazu.

Za bezpodstawne Sąd uznał również zarzuty pozwanej co do obniżenia wierzytelności powódki proporcjonalnie do stosunku okresu w jakim powódka dokonywała dostaw do całego okresu obowiązywania umowy nr (...), albowiem ograniczenie takie nie wynika z zawartej umowy przekazu.

Odnosząc się do podnoszonego zarzutu nieprzedstawienia pozwanej faktur wystawionych przez powódkę Sąd Okręgowy stwierdził nadto, że skierowane przez powódkę do pozwanej wezwanie do zapłaty z dnia 26 września 2012 roku zawierało wskazanie niezapłaconych przez (...) Sp. z o.o. faktur. Natomiast w razie wątpliwości co do ich istnienia, nic nie stało na przeszkodzie, aby pozwana zwróciła się do powódki o przedstawienie tych faktur, jak to uczynił drugiz konsorcjantów – (...) S.A., lub też wystąpiła do (...) Sp. z o.o. o potwierdzenie wysokości zadłużenia. Przede wszystkim jednak pozwana mogła zapoznać się z przedmiotowymi fakturami najpóźniej w dniu otrzymania odpisu pozwu.

Nie uwzględnił Sąd również podniesionego przez pozwaną przewidzianego w art. 921² § 3 k.c. zarzutu przedawnienia roszczenia. Termin zapłaty pierwszej faktury wystawionej przez powódkę z tego tytułu wyznaczony został na dzień 18 czerwca 2012 roku, a zatem w chwili wniesienia pozwu, to jest 10 czerwca 2013 roku, nie upłynął przewidziany w tym przepisie roczny termin przedawnienia.

Mając powyższe na uwadze Sąd pierwszej instancji uznał roszczenie powódki za zasadne, wobec czego na podstawie art. 921² § 1 k.c., zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 139.555,56 zł.

W apelacji od powyższego wyroku pozwana podniosła zarzuty:

1. naruszenia prawa procesowego (art. 233 i 328 § 2 k.p.c.) poprzez:

- pominięcie okoliczności, że powód nie podnosił okoliczności, iż pozwany płacił w oparciu o dyspozycje C. K. niewłaściwe kwoty oraz że przekaz dotyczył tylko części wynagrodzenia należnego członkom konsorcjum wykonawczego,
- pominięcie, że pozwany zobowiązany był do zapłaty zarówno wynagrodzenia za roboty budowlane na rzecz członków konsorcjum, jak i - po przyjęciu przekazu - części ceny sprzedaży na rzecz powoda,
- bezzasadne wskazaniu w uzasadnieniu wyroku, jakoby pozwany podnosił zarzut wywiązania się przez przekazanego w całości z zobowiązań wobec przekazującego,
- przyjęcie, że faktury VAT wystawiane przez C. K. obejmowały dostawę i montaż urządzeń klimatyzacyjnych, podczas gdy tylko pierwsza faktura obejmowała tak dostawę, jak i montaż urządzeń, natomiast pozostałe obejmowały wykonanie robót budowlanych,
- sprzeczne z zebranymi dowodami przyjęcie, że umowa o przekazanie zapłaty została podpisana w kwietniu, a nie w czerwcu 2012 r.,

2. naruszenie prawa materialnego:

- art. 65§ 2 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że pozwana nie była zobowiązana do zapłaty na rzecz odbiorcy przekazu na podstawie dyspozycji wydawanych jej przez C. K., choć taka procedura została przewidziana w § 5.1 umowy i była akceptowana przez strony umowy,
- art. 921² § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na pominięciu, że zobowiązanie pozwanego nie obejmowało kwot, na które nie została wystawiona faktura VAT przez członka konsorcjum wykonawczego oraz jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pozwany mógł się powoływać jedynie na zarzuty wynikające z treści przekazu oraz na zarzuty przysługujące mu osobiście względem odbiorcy przekazu, pomimo że ze względu na powoływanie się w treści umowy na stosunek waluty i pokrycia, umożliwienie powoływania się na zarzuty z rękodziejmi

i gwarancji oraz wprowadzenie mechanizmu dotyczącego sposobu rozdysponowania kwot pomiędzy przekazującego i odbiorcę przekazu, charakter abstrakcyjny tej czynności prawnej uległ osłabieniu i w związku z tym pozwany mógł podnosić zarzuty ze stosunku pokrycia i waluty

domagała się zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zarzuty apelacji okazały się nieuzasadnione.

Treść uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego nie daje podstaw do uznania, że zostały w nim naruszone reguły prawidłowego sporządzenia faktycznej i prawnej motywacji rozstrzygnięcia, przewidziane w art. 328 § 2 k.p.c. Nie można zatem podzielić zarzutu naruszenia tego przepisu, gdyż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić podstawę apelacji tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie posiada wszystkich koniecznych elementów bądź zawiera tak oczywiste braki, że uniemożliwiają one jego kontrolę.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy nie naruszył również art. 233§ 1 k.p.c. Wbrew twierdzeniom skarżącej powódka wskazywała w swoich pismach procesowych na fakt dokonywania płatności niezgodnie z umową, nadto wskazywane okoliczności nie miały wpływu na rozstrzygnięcie w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy stanowczo stwierdził, że kierując się dyspozycjami C. K. pozwana naruszyła zapisy umowy i że w świetle jej zapisów, przekazany wykona swoje zobowiązanie ze stosunku pokrycia tylko wówczas, gdy należne przekazującemu świadczenie spełni na rzecz odbiorcy przekazu. Nadto pozwana w swoim piśmie procesowym z dnia 24 lipca 2013 r. wyraźnie wskazała, że w całości rozliczyła się wobec przekazującego oraz wobec powoda jako odbiorcy przekazu płacąc kwoty wskazane przez przekazującego. Zarzut apelacji w tej części jawi się zatem jako gołosłowny. Skarżąca w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie podnosiła zarzutu, jakoby wystawione przez C. K. faktury nie obejmowały wszystkich dostarczonych urządzeń w związku z czym ten zarzut jest nie tylko spóźniony ale i nie mający wpływu na rozstrzygnięcie w świetle wyżej przedstawionej przez Sąd pierwszej instancji oceny jurydycznej dokonanych ustaleń.

Nie można również podzielić zarzutu odnoszącego się do daty podpisania umowy. Skarżąca nie wykazała, aby ocena wiarygodności przeprowadzonych dowodów była dotknięta brakami, a wszak Sąd Okręgowy wskazał przyczyny ich odrzucenia i uznania za niewiarygodne dowodów przeciwnych, szeroko motywując swoje stanowisko i brak jest podstaw do ich podważenia. Tylko bowiem w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Przeprowadzone w sprawie dowody w zakresie istotnym dla sprawy składały się na zgodny i spójny obraz stanu faktycznego sprawy i ustalenia te i wysnute z nich wnioski Sąd Apelacyjny podzieliła w całości i przyjmuje za swoje.

Brak jest również podstaw do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Okręgowy jurydycznej oceny przedstawionego wyżej stanu faktycznego.

Rozważania co do pozostałych podnoszonych przez skarżącą zarzutów naruszenia prawa materialnego należało poprzedzić przypomnieniem, że – jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy w motywach zaskarżonego wyroku - konstrukcja przekazu, łącząca trzy strony, musi być odróżniona od podstawowych (wewnętrznych) stosunków między tymi stronami. Przekazany może zatem powołać się w przyjęciu na stosunek pokrycia lub waluty przy czym, jak się podkreśla w piśmiennictwie, stosunek waluty jest stosunkiem wewnętrznym w konstrukcji przekazu w związku z czym nie jest źródłem powstania zobowiązania. Może stanowić dla przekazującego element motywacyjny, którego skutkiem może być przekaz, jako że przyjęcie przekazu jest zasadniczo oderwane od stosunku waluty stanowiącego co najwyżej podstawę gospodarczą, a nie prawną przekazu. Zobowiązania między stronami mogą wynikać z przyjęcia przekazu lub szczególnych, odrębnych od przekazu umów.

Abstrakcyjny charakter czynności prawnej przekazu wyraża się w ograniczeniu zarzutów, jakie przekazany może przeciwstawić roszczeniu odbiorcy przekazu. Przekazany może jedynie podnieść wobec odbiorcy przekazu dwa rodzaje zarzutów, tj. zarzuty wynikające z treści przekazu (np. zarzut nieziszczenia się warunku) oraz zarzuty, które mu przysługują osobiście względem odbiorcy, do których zalicza się np. zarzut nieważności przyjęcia przekazu bądź przedawnienia roszczenia odbiorcy przekazu wobec przekazanego, a także zarzuty wynikające ze stosunków między przekazanym a odbiorcą, które nie są związane z przekazem, na przykład zarzut potrącenia wierzytelności odbiorcy przekazu z wzajemną wierzytelnością przekazanego, zarzut zwolnienia z długu przekazanego przez odbiorcę. Przekazany nie może natomiast powołać się na zarzuty, jakie wynikają ze stosunku prawnego istniejącego między nim a przekazującym (ze stosunku pokrycia), a także na zarzuty ze stosunku waluty, a więc między przekazującym a odbiorcą przekazu.

W doktrynie wskazuje się także trafnie, że przewidziane w art. 921² § 1 k.c. ograniczenie zarzutów przekazanego ma charakter dyspozytywny ponieważ ustawa nie zabrania aby w treści przekazu była powołana causa stosunku pokrycia lub stosunku waluty, czego konsekwencją może być zwiększenie zakresu zarzutów, jakie mogą być przeciwstawione odbiorcy przekazu przez przekazanego. Również przekazany w oświadczeniu o przyjęciu przekazu może ukształtować zakres swojego obowiązku i odwołać się do istnienia i treści stosunków waluty i pokrycia. Może także ograniczyć przyjęcie przekazu do części świadczenia, uzależnić je od terminu lub warunku.

Podkreślenia również wymaga, że wygaśnięcie zobowiązania przekazującego wobec odbiorcy przekazu wynikającego ze stosunku waluty następuje przez spełnienie świadczenia przez przekazanego do rąk odbiorcy przekazu.

Odnosząc się do wskazanego w apelacji zarzutu naruszenia zasad wykładni oświadczeń woli wyrażonych w art. 65 § 2 k.c. wskazać należy, iż – zgodnie z zasadą clara non sunt interpretanda – nie podlegają oświadczenia jasne, niebudzące wątpliwości i że dla oceny ich skutków prawnych zastosowanie ma reguła interpretacyjna przewidziana w art. 56 k.c., która łączy z czynnością prawną między innymi skutki wynikające z ustaw. Artykuł 65 § 2 k.c. stanowi co prawda, że w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu, tym niemniej przy wykładni umów zawartych w formie pisemnej między przedsiębiorcami w pierwszej kolejności należy kierować się językowymi regułami znaczeniowymi.

Treść oświadczeń stron zawartych w łączącej strony umowie nie budzi wątpliwości; również treść zarzutów apelacji nie wskazuje by takie wątpliwości miała skarżąca, która z tego zapisu wysnuwa nieuprawniony wniosek jakoby była związana dyspozycjami przekazującego.

Zgodnie z ust. 5 umowy, „podstawą do wykonania przez stronę pozwaną płatności na rzecz powódki miały być faktury wystawiane przez Konsorcjum Wykonawcze na Konsorcjum oraz kopie faktur wystawionych przez powódkę na (...) Sp. z o.o.” (członka Konsorcjum Wykonawczego – dłużnika powódki ze stosunku waluty). Nie oznacza to jednak, że niewywiązanie się Konsorcjum Wykonawczego z wymienionego obowiązku zwalniało pozwaną z obowiązku świadczenia na rzecz powódki jako odbiorcy przekazu. W świetle dalszego zapisu umowy oraz art. 921⁽⁴⁾ k.c. umorzenie długu, który przekazany obowiązany jest spełnić względem odbiorcy przekazu następuje bowiem dopiero przez spełnienie świadczenia określonego w przekazie.

Tak więc za nieuzasadniony należało uznać zarzut apelacji naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 65 § 2 k.c.

Brak jest również podstaw do przyjęcia, że Sąd Okręgowy naruszył wskazany w apelacji art. 921² k.c. Dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne dawały bowiem temu Sądowi podstawę do przyjęcia, że pozwana nie wywiązała się z obowiązku zapłaty na rzecz powódki, jako odbiorcy przekazu kwot objętych żądaniem pozwu. Prawdopodobnie przyjął bowiem Sąd pierwszej instancji, że pozwana nie może skutecznie powoływać się na swe uprawnienia wynikające z umowy pokrycia, a więc na roszczenia przysługujące jej wobec Konsorcjum Wykonawczego na podstawie łączących te strony umowy o roboty budowlane. Nie ulega wątpliwości, że nie upoważniał pozwaną do zatrzymania tej kwoty zapis umożliwiający pozwaną podnoszenie w stosunku do powódki roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji.

Z tych przyczyn i na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja podlegała oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnia, stosownie do jego wyniku. (art. 98 i 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 i 391 § 2 k.p.c.). Wynagrodzenie pełnomocnika procesowego strony pozwanej (przy wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącego 139.556 zł zasądzono w stawce minimalnej określonej w § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 Rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.